

PROGOVORI O PREGOVORIMA

Beogradska otvorena škola

93/2023

Bilten o procesu pregovora
o pristupanju Srbije Evropskoj uniji

O nemačko-francuskom predlogu **SLOJEVI I NIJANSE PONUĐENOG REŠENJA**

TEMA BROJA STR. 4–5

MIŠLJENJE STR. 6–7
Rat u Ukrajini
GODINA DANA BEZ UMLJA

AKTUELNO STR. 14–15
Euractiv, povratak otpisanog portala
KAKO PISATI O EVROPSKIM
INTEGRACIJAMA

PREDSTAVLJAMO STR. 16–17
O položaju mladih u Srbiji
NOVA STRATEGIJA ZA STARE
PROBLEME

CIVILNO DRUŠTVO ZA
UNAPREĐENJE PRISTUPANJA
SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

Švedska
Sverige

3 | **PREGLED MESECA**

4 | **TEMA BROJA**
O nemačko-francuskom predlogu
SLOJEVI I NIJANSE PONUĐENOG REŠENJA

6 | **MIŠLJENJE**
Rat u Ukrajini
GODINA DANA BEZUMLJA

8 | **U FOKUSU**
Zakon o unutrašnjim poslovima, povlačenje broj 2
NACRTI I NJIHOVI TUMAČI

11 | **KOLUMN**
Ujedinjeno Kraljevstvo i Evropska unija, tri godine kasnije
SENKA NEKADAŠNJIH ODNOSA

14 | **AKTUELNO**
Senka nekadašnjih odnosa
KAKO PISATI O EVROPSKIM INTEGRACIJAMA

16 | **PREDSTAVLJAMO**
O položaju mlađih u Srbiji
NOVA STRATEGIJA ZA STARE PROBLEME

PRIJAVITE SE OVDE DA REDOVNO DOBIJATE MESEČNI BILTEN O PROCESU PREGOVORA SRBIJE SA EU

IMPRESUM

Izdavač: Beogradska otvorena škola (BOŠ)
Bulevar oslobođenja 177, 11000 Beograd, Srbija
www.bos.rs

Urednici: Jelena Jorgačević, Branislav Cvetković, Miljana Jovanović

Autori: Stefan Surlić, Miljana Jovanović, Branislav Cvetković, Tamara Arsić, Antonije Brmbolić, Nevena Branković

Lektura i korektura: Marijana Milošević

Dizajn i prelom: Damir Matić

Ova publikacija je nastala u okviru projekta „Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji” koji Beogradska otvorena škola realizuje uz podršku Švedske. Stavovi i mišljenja autora izneti u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno i mišljenje Beogradske otvorene škole i donatora.

1. februar

Srbija pala za pet meseci na listi indeksa percepcije korupcije

Tokom prethodnih godina Srbija je beležila nazadovanje u oblasti borbe protiv korupcije. Međutim ovo-godišnji skor je ujedno najgori u poslednjih 11 godina, otkako se primenjuje ista metodologija ocenjivanja. Indeks Srbije je za sedam poena manji od svetskog proseka. Od zemalja regionala samo je Bosna i Hercegovina lošija, sa indeksom 34, a Albanija deli 101. poziciju sa Srbijom. [Više...](#)

7. februar

Ispunjena prelazna merila za otvaranje Poglavlja 1

Evropska komisija (EK) obavestila je Ministarstvo privrede da su, nakon više od osam godina razgovora s predstavnicima Komisije i Delegacije Evropske unije (EU) u Srbiji, ispunjena merila za otvaranje Poglavlja 1 – Slobodno kretanje robe. Nakon usvajanja strateških dokumenata, EK će pripremiti Nacrt izveštaja o ispunjavanju merila za otvaranje poglavlja koji će predstaviti Savetu EU, što će biti formalna potvrda EU da su ispunjena merila za otvaranje pregovora u ovom poglavljiju. [Više...](#)

10. februar

Predstavljen Nacrt izveštaja o Srbiji u Odboru za spoljne poslove

Izvestilac Evropskog parlamenta za Srbiju Vladimir Bilčik predstavio je u četvrtak pred Odborom za spoljne poslove u EP (AFET) Nacrt izveštaja za Srbiju, u kojem stoji da će napredak u vladavini prava, normalizacija odnosa sa Kosovom i usklađivanje sa Zajedničkom spoljnom i bezbednosnom politikom Evropske unije odrediti dalju dinamiku pristupnih pregovora Srbije. [Više...](#)

O nemačko-francuskom predlogu **SLOJEVI I NIJANSE PONUĐENOG REŠENJA**

I nezavisno od puta ka EU, postoje jasni argumenti koji idu u prilog novom dogovoru Beograda i Prištine. Prvi je da zamrznuti konflikt ne podrazumeva status kvo. Drugi je da većina problema između srpske i albanske strane ne može biti trajno rešena bez novog sporazuma koji će se doticati i statusa. Treći je konstanta koja se neće promeniti: bez obzira na geopolitičke konstelacije, Albanci Srbiju neće doživljavati kao svoju državu, a Srbi, uprkos integraciji u kosovski sistem, Srbiju vide kao državu u kojoj žive i u čije institucije imaju poverenje.

Nakon rasprave u Narodnoj skupštini, „nemačko-francuski” ili „evropski” predlog i dalje sadrži značajne nepoznanice. Nije jasno da li je predloženi, nikada u potpunosti objavljen, tekst i dalje podložan promenama. Takođe, nije izvesno da će ga obe strane u dijalogu na kraju prihvati iako su se „u načelu” saglasile s njim. I najvažnije, uprkos najavi predлагаča, javnost nije u potpunosti ubeđena u domet sankcija koje mogu da uslede zbog eventualnog odbijanja sporazuma.

Postavljaju se pitanja: da li, na osnovu informacija kojima raspolažemo, možemo tvrditi da je reč o priznanju Kosova? Šta može biti direktna posledica ovog sporazuma? Da li nam je sporazum uopšte potreban?

Iako sporazum jasno definiše Srbiju i Kosovo kao dva odvojena politička sistema, preambula dokumenta nudi Beogradu „smokvin list” u formulaciji „bez prejudiciranja različitih stavova stranaka o osnovnim pitanjima, uključujući pitanje statusa”.

Pre svega, bitno je naglasiti nekoliko ključnih promena koje su s predlogom usledile. Prvo, postoji jedinstvo i usaglašenost između EU i SAD oko teksta sporazuma i namere da Beograd i Priština što skorije potpišu predloženi dokument. U zemlje koje podržavaju sporazum spada i pet članica EU koje dosad nisu priznale jednostrano proglašenje nezavisnosti Kosova. Drugo, sporazum za medijatore procesa predstavlja novi pregovarački okvir i normalizaciju odnosa usmerava ka srednjoročnom sporazumu koji će imati statusni element. Treće, kao formalno novi

Izvor: unsplash.com

pregovarački okvir, ovaj proces postaje dodatni politički uslov pred Srbijom u daljem procesu pristupanja Evropskoj uniji.

Priznanje, uz smokvin list

U obraćanju Narodnoj skupštini, predsednik države je istakao da se medijska verzija sporazuma u 90% poklapa sa stvarnim tekstrom sporazuma. Takođe, da se to odnosi i na spornu tačku 4. koja predviđa: „Strane polaze od pretpostavke da nijedna od njih ne može predstavljati drugu stranu u međunarodnoj sferi ili delovati u njeni ime. Srbija se neće protiviti članstvu Kosova u bilo kojoj međunarodnoj organizaciji.” Takođe, u članu 2. se navodi da će se obe strane rukovoditi Poveljom Ujedinjenih nacija, „posebno onim o suverenim pravima država, poštovanju njihove nezavisnosti, autonomije i teritorijalnog integriteta, pravu na samoopredelenje i zaštitu ljudskih prava i nediskriminacije.”

Pored ostalih tačaka koje bi trebalo da normalizuju slobodu kretanja i ostvarivanje prava pojedinaca, izvesno je da je

osnovna namera „nemačko-francuskog” sporazuma debloka da članstvo Prištine u međunarodnim organizacijama, gde bi se od Beograda verovatno zahtevalo prekid politike otprižnavanja i „konstruktivna tišina” prilikom apliciranja Prištine za članstvo u različitim međunarodnim telima. Ipak, iako sporazum jasno definiše Srbiju i Kosovo kao dva odvojena politička sistema, preambula dokumenta nudi Beogradu „smokvin list” u formulaciji „bez prejudiciranja različitih stavova stranaka o osnovnim pitanjima, uključujući pitanje statusa”.

Poredeći nezvaničan tekst ovog sporazuma sa Sporazumom dve Nemačke, Pavle Kilibarda u autorskom tekstu za Kosove navodi da se priznanje „ne spominje, ali ono je tu sadržano kao puno, de jure priznanje strane države”, te da „pravo na

U političkom smislu ostaju dve nepoznanice. Prva, da li diskutujemo o finalnoj verziji teksta, odnosno postoji li mogućnost ublažavanja određenih formulacija. Drugo, budući da je očigledno fokus na zemljama „nepriznavačima” koje su članice EU i NATO, pitanje je da li će ovakva forma sporazuma zaista dovesti do promene stava kod svih zemalja.

teritorijalni integritet, nepovredivost granica, zabrana upotrebe sile, pravo na nezavisno predstavljanje u međunarodnim odnosima” pripadaju državama, kao i da bi ovim formulacijama Srbija „bespovratno priznala nezavisnost Kosova, a za njom bi verovatno usledile i druge države koje to još uvek nisu učinile”.

Interes za nastavak pregovora

Međutim, u političkom smislu ostaju dve nepoznanice. Prva, da li diskutujemo o finalnoj verziji teksta, odnosno postoji li mogućnost ublažavanja određenih formulacija. Drugo, budući da je očigledno fokus na zemljama „nepriznavačima” koje su članice EU i NATO, pitanje je da li će ovakva forma sporazuma zaista dovesti do promene stava kod svih zemalja. Stoga, verovatno da potpisivanje francusko-nemačkog predloga ne bi automatski dovelo do formalnog priznanja nezavisnosti Kosova od strane „nepriznavača”, ali bi sudeći po formulacijama koje su iznete, potpisivanje dokumenta u kombinaciji sa snažnim američkim i nemačkim pritiskom moglo da vodi ka mekšem stavu ovih zemalja u pogledu članstva Kosova u međunarodnim organizacijama koje ne uključuju i Ujedinjene nacije.

Bez obzira na odredbe nemačko-francuskog sporazuma, važno je istaći da postoje mnogi razlozi zbog kojih Beograd ima interes da nastavi pregovore i dođe do određenih rešenja. Rezultati istraživanja projekta „Nationals” iz 2022. pokazuju

da su građani najviše bili saglasni sa sledećim nacionalnim interesima: fizička bezbednost Srba na Kosovu i mogućnost da normalno žive i rade (73,1%), očuvanje kulturno-istorijskog nasleđa i duhovne baštine Srba na Kosovu (65,8%), kao očuvanje pravoslavnih manastira (68,1%).

Sever Kosova, uprkos procesima integracije, i dalje predstavlja prostor visokog bezbednosnog rizika usled mera Prištine da potpuno kontroliše ovaj deo teritorije i želje većinski srpskog stanovništva da ostane povezano sa Srbijom.

Sever Kosova, uprkos procesima integracije, i dalje predstavlja prostor visokog bezbednosnog rizika usled mera Prištine da potpuno kontroliše ovaj deo teritorije i želje većinski srpskog stanovništva da ostane povezano sa Srbijom. Direktna posledica takvog stanja su izrazito negativni trendovi koje je istraživao NGO „Aktiv”. Svaki drugi ispitanik ne vidi sebe na Kosovu u naредnih pet godina, dok druga polovina ispitanika ili čeka da im se ukaže prilika ili je već donela odluku da napusti Kosovo. Ovaj podatak već godinama unazad ukazuje na alarmantno loše stanje u kojem Srbi na Kosovu žive, a za mnoge od njih je odlazak sa Kosova percipiran kao jedino rešenje. Skoro 50% ispitanika navodi pitanje bezbednosti, političku nestabilnost i manjak prava kao faktore koji ih opredeljuju da napuste Kosovo.

Takođe, nezavisno od puta ka EU, postoje jasni argumenti koji idu u prilog novom dogovoru Beograda i Prištine. Prvi je da zamrznuti konflikt ne podrazumeva status kvo. Naprotiv, konflikt se održava ekscesnim situacijama, uz realnu opasnost od mogućih većih sukoba. Drugi je da većina problema između srpske i albanske strane, uključujući pitanja ličnih karata, registarskih tablica, različitih dozvola i licenci, ne može biti trajno rešeno bez novog sporazuma koji će se doticati i statusa. Treći je konstanta koja se neće promeniti kod obe nacije: bez obzira na geopolitičke konstelacije, Albanci Srbiju neće doživljavati kao svoju državu, a Srbi, uprkos integraciji u kosovski sistem, Srbiju vide kao državu u kojoj žive i u čije institucije imaju poverenje.

U navedenim okolnostima, očekivana politička gimnastika Srbije je da ne načini bilo kakav korak koji bi značio formalno priznanje nezavisnosti Kosova, a da osigura poseban status za srpsku zajednicu i kulturnu baštinu na Kosovu kroz formiranje ZSO, kao i da obezbedi dalji nesmetani put ka punopravnom članstvu u EU.

Stefan Surlić
RESECO

Rat u Ukrajini

GODINA DANA BEZ UMLJA

Rusija je praktično samu sebe osudila na potencijalno višedecenijsku izolaciju. Ekonomski je oslabljena nakon gubitka svojih glavnih klijenata u spoljnoj trgovini energentima. A gubitak mladosti, kako na frontu, tako i u bežanju od mobilizacije, tek će je koštati. Ukrajina je, nažalost, razorena zemlja koja je za godinu dana ostala bez četvrtine svoje populacije. Ma ko da pobedi, biće to Pirova pobeda.

U noći između 23. i 24. februara 2022. godine, svet je nemo posmatrao sablasne prizore kolona ruskih tenkova i oklopnih vozila koje su išle u pravcu Kijeva. Vladimir Putin je započeo svoju specijalnu vojnu operaciju sa ciljem, kako su govorili u Kremlju, „denacifikacije” i „demilitarizacije” Ukrajine. Ova specijalna vojna operacija, koja je trebalo da traje tričavih desetak dana, suštinski je izvedena da bi sprečila izbijanje NATO-a na ruske granice. Na kraju se ispostavilo da je specijalna vojna operacija zaista specijalna po svom neuspenu. Umesto deset dana, preti da preraste u višegodišnji rat. Umesto da spreči širenje NATO-a, dovela je do njegove ekspanzije i to na samoj ruskoj granici.

Ako je Putinov cilj bio da spreči NATO na svojoj granici, onda mu je taj cilj brzo propao, s obzirom na to da je, nekoliko meseci po izbijanju rata, susedna Finska zajedno sa Švedskom aplicirala za punopravno članstvo u Severnoatlantskom vojnog savezu. Iz svega navedenog možemo zaključiti da je pravi cilj ove „specijalne operacije” zapravo okupacija zemlje od 40 miliona duša.

Da bismo razumeli Putinovu suludu avanturu, moramo da se vratimo u 2007. godinu. Tada je, na bezbednosnoj Konferenciji u Minhenu, predsednik Ruske Federacije održao govor u kojem je istakao značaj multipolarnog sveta koji ugrožava američku unipolarnost. Putin je suštinski bacio rukavicu u lice Zapadu, jer je svet u svojoj biti već bio multipolaran. Rusija je tada bila stalna članica G8 i inicijatorka formacije BRIK, danas poznatije u svom širem sastavu kao BRIKS (Brazil – Rusija – Indija – Kina – Južna Afrika). Uspostavljeni mehanizmi je trebalo razvijati. Međutim, Kremlj se opredelio za „resovjetizaciju” svoje spoljne

Izvor: consilium.europa.eu

politike i rusku unipolarnost na Starom kontinentu. Jedina je razlika što sada, umesto boljevizma, glavninu ruskog izvoza čini energija.

Zavisnost je kratko trajala

Od početka rata u Ukrajini bilo je jasno da Vladimir Putin igra na kartu straha Evropske unije da mu se zameri zbog prevelike zavisnosti od ruskog gasa. Ovo je posebno važilo za Nemačku, u kojoj je 55% uvezelog gasa dolazilo iz Rusije. Gas je kupio vreme Putinu, ali samo vreme. Nemačka se relativno brzo reorganizovala i diverzifikovala svoje izvore energije. Gazprom je prijavio smanjen izvoz za preko 50% u zemlje Evropske unije i Švajcarsku. Ruski ideo na evropskom tržištu enerengetika je spao sa 50% na 20% za manje od godinu dana. Jedini rast je zabeležen u prodaji tečnog gasa što je paradoksalno samo pomoglo evropskim državama da se oslobođe zavisnosti od Moskve.

Smanjena zavisnost od ruskih enerengetika je dovela do još intenzivnijeg naoružavanja Ukrajine od strane evropskih zemalja. Nemačka Vlada, predvođena labavom koalicijom, izbegavala

je da stane uz Ukrajinu svojim punim kapacitetom. Tek nedavno je Berlin dao svoju dozvolu Poljskoj da pošalje „Leopard 2“ tenkove u Kijev, a i sam se obavezao na izvoz tenkova u Ukrajinu.

Ruševine, smrt i beznađe

Sve je to, naravno, dočekano s priličnom nervozom u Kremlju. Mala, ali izuzetno obučena, ukrajinska vojska je srušila mit o nepobedivosti ruskog oružja. Istini za volju, Rusi su kroz istoriju po pravilu imali teške prve godine u svojim ratovima. Međutim, ovde je reč o skoro pa amaterskoj pripremi samog rata. Rusija je izgubila propagandni rat praktično pre nego je uopšte počeo. Mantra o „nacistima“ u Kijevu nigde nije prošla. Pravo pitanje je: koji je uopšte cilj ove vojne invazije?

Kada je reč o vojnim gubicima, svi izvori upućuju na broj od preko 100.000 poginulih i ranjenih na ukrajinskoj strani. Ruski gubici su još veći. Iz nekoliko izvora, procenjuje se da je Moskva izgubila preko 180.000 svojih vojnika.

Američke obaveštajne službe su tvrdile da je Putinov cilj bio svrgavanje prozapadnog režima u Kijevu i instaliranje novog marionetskog režima. Po prvim procenama, Kijev je trebalo da padne posle 96 sati. Ruska kolona ka Kijevu je ipak zaustavljena. Izvori bliski Kremlju se pozivaju na rusku vojnu doktrinu zabrane NATO-a na svojoj granici. Ako je Putinov cilj bio da spreči NATO na svojoj granici, onda mu je taj cilj brzo propao, s obzirom na to da je, nekoliko meseci po izbijanju rata, susedna Finska zajedno sa Švedskom aplicirala za punopravno članstvo u Severnoatlantskom vojnem savezu. Iz svega navedenog možemo zaključiti da je pravi cilj ove „specijalne operacije“ zapravo okupacija zemlje od 40 miliona duša.

Ambicije Kremlja su dovele do nekoliko desetina hiljada poginulih civila u Ukrajini. Procene Evropske komisije su da je oko 20.000 ljudi poginulo u dosadašnjem toku rata. Norveško ministarstvo odbrane broj poginulih procenjuje na oko 30.000. Broj izbeglica je posebno zastrašujući. Prema podacima UNHCR, procenjuje se da je reč o skoro osam miliona ljudi. Utočište su uglavnom pronašli u Poljskoj, koja je primila 1,5 miliona ukrajinskih izbeglica, i Nemačkoj, koja je prihvatile nešto više od milion izbeglica. Češka je takođe primila veliki broj

Ukrajinaca, oko 463.000. Kada je reč o vojnim gubicima, svi izvori upućuju na broj od preko 100.000 poginulih i ranjenih na ukrajinskoj strani. Ruski gubici su još veći. Iz nekoliko izvora, procenjuje se da je Moskva izgubila preko 180.000 svojih vojnika. Precizne podatke o tome koliko je Rusa izbeglo – najvećim delom u Dubai, Beograd i Tbilisi kako ih ne bi zahvatilo drugi talas mobilizacije – još nemamo.

Rusija je praktično samu sebe osudila na potencijalno višedeničensku izolaciju. Ekonomski je oslabljena nakon gubitka svojih glavnih klijenata u spoljnoj trgovini energetima. A gubitak mladosti, kako na frontu, tako i u bežanju od mobilizacije, tek će je koštati u budućnosti. Ukrajina je, nažalost, razorená zemlja koja je za godinu dana ostala bez četvrtine svoje populacije. Specijalna vojna operacija je opravdala svoje ime kad već nije opravdala očekivanja. Svaki rat je tragičan, ali ovaj rat je zaista specijalan po tome što sve strane gube i što će pobeda, ma kome pripala, biti samo Pirova. I to je jedina stvar koju možemo da tvrdimo sa sigurnošću.

Antonije Brmbolić
student 30. generacije

Studija budućnosti Beogradske otvorene škole

Zakon o unutrašnjim poslovima, povlačenje broj 2

NACRTI I NJIHOVI TUMAČI

Čini se da je uvođenje prikupljanja biometrijskih podataka o ličnosti ranije kupljenom opremom i do sada nepoznatim softverom najviše uznenirilo javnost. Iako se govori da će takvi podaci biti korišćeni samo u svrhu pronaleta nestalih osoba, potencijalnih terorista i izvršilaca krivičnih dela, nije precizirano ko će tim podacima baratati, niti kako će biti sprečeno i onemogućeno prikupljanje podataka o građanima i građankama koji nisu sumnjava lica.

Nakon vesti da je, u dogovoru s ministrom unutrašnjih poslova Bratislavom Gašićem, premijerka Ana Brnabić dala nalog da se Nacrt zakona o unutrašnjim poslovima¹ povuče iz procedure usvajanja, on je tek tada dospeo u žihu interesovanja šire javnosti.

Šta je sporno u vezi sa Zakonom? Zašto proces ovoliko traje? Gde je direktor policije? Delu javnosti, koja ima bolje pamćenje, pored ovih pitanja sigurno je prošla i misao: „Ma pusti, igraju se“. Građani pamte kako je Srbija čekala taj Zakon pre sedam-osam godina i kako je, pre nešto više od godinu dana, na molbu predsednika isti taj Zakon povučen iz procedure.

Za drugo povlačenje Zakona iz procedure razlozi su bili njegova važnost za bezbednost građana i građanke Republike Srbije, te potreba da se sve jezičke nedoumice otklone, kao i potreba za dodatnim, širokim konsultacijama sa stručnom javnošću, odnosno javnim raspravama. Tokom trajanja rasprave, a pre nedavnog povlačenja iz procedure, Nacrt zakona je različito opisivan – od „poslednji ekser u sanduku ljudskih prava“, preko malo blažeg suda da će „bezbednost građana biti ozbiljno narušena“, do toga da sadrži „nova rešenja za bolji rad policije“.

Koliko (ne) verujemo policiji

Dakle, šta je sporno? Najpre, način uvođenja biometrijskog nadzora u pravni sistem Republike Srbije, a koji bi trebalo da bude regulisan Zakonom o unutrašnjim poslovima, te Zakonom o obradi podataka i evidencijama u oblasti unutrašnjih poslova. Iz Nacrta zakona dovoljno je da se upoznate s pojedinim odredbama, članovima:

¹ <https://aks.org.rs/aks/wp-content/uploads/2022/12/Nacrt-zakona-o-unutra%C5%A1njim-poslovima-14.12.2022..pdf> (pristupljeno 10. 2. 2023. godine)

- Ukoliko Vlada oceni da drukčije nije moguće obezbediti javni red i mir ili zaštiti zdravlje i živote ljudi, može da na loži ministru da naredbom privremeno ograniči ili zabrani kretanje na određenim objektima, određenim područjima ili na javnim mestima (član 15);
- Ministarstvo neposredno sarađuje sa građanima koji pruže pomoć u obavljanju unutrašnjih poslova. Građanin koji prilikom pružanja pomoći, postupajući po instrukcijama policijskog službenika bude povreden ili oboli, ima prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja pod uslovima utvrđenim za policijskog službenika (član 18);

U NESKLADU SA DEMOKRATSKIM PRAVIMA

Ukoliko se Nacrt pogleda u kontekstu međunarodnog prava i spoljopolitičkog pravca Srbije, Zakon nije kompatibilan sa određenim višim pravnim, međunarodnim aktima. Grupa poslanika Evropskog parlamenta reagovala je na Nacrt zakona poslavši pismo Ani Brnabić i ministru Gašiću sa pozivom da se uklone odredbe kojima se uvodi i reguliše biometrijski nadzor. U pismo je objašnjen stav evropskog parlamentaraca da je korišćenje biometrijskih tehnologija neprihvatljivo i u suprotnosti s demokratskim pravima i slobodama. Osim toga, korišćenje biometrijskih tehnologija u suprotnosti je s međunarodnim pravom i pravom Evropske unije. Dodatno, grupa poslanika Evropskog parlamenta skrenula je pažnju premijerki i ministru da će predložene odredbe, ukoliko budu usvojene, biti nekompatibilne sa obavezama koje je Srbija preuzela u okviru Evropske konvencije o ljudskim pravima (EHRC).

Izvor: [euronews.rs](#)

- Objavljivanje podataka o identitetu ovlašćenog lica vrši se u skladu sa zakonom kojim je uredeno javno informisanje (član 59);
- Ovlašćeno službeno lice može i bez naredbe suda da uđe u tuđ stan i druge prostorije (član 91).

Kao i svaka društvena nauka, tako se i pravo tumači u zavisnosti od ugla tumača. Stoga, ako čitate najviši pravni akt Republike Srbije – Ustav² – stan je nepovrediv (član 40). Ukrstite li to sa članom 91. Nacrtu shvatate da se dva člana nalaze u konfliktnoj poziciji, odnosno da je član 91. potencijalno neustavan. S druge strane, ova odredba se može tumačiti, što često čine predstavnici vlasti, kao mogućnost sprečavanja nasilja u porodici od strane službenog ovlašćenog lica.

I tako za svaki od spornih članova postoje dve strane novčića, a sve se u biti može svesti na nepoverenje stručne javnosti i zainteresovanih građana prema policiji i načinu na koji će biti tumačene široko postavljene odredbe.

Čini se da je uvođenje prikupljanja biometrijskih podataka o ličnosti ranije kupljenom opremom i do sada nepoznatim softverom najviše uznemirilo javnost. Iako se Nacrtom zakona govori da će takvi podaci biti korišćeni samo u svrhu pronalaska nestalih osoba, potencijalnih terorista i izvršiolaca krivičnih

dela, nije precizirano ko će tim podacima baratati, niti kako će biti sprečeno i onemogućeno prikupljanje podataka o građanima i građankama koji nisu sumnjiva lica. To otvara prostor za manipulaciju. Predstavnici vlasti su opravdane bojazni

Na molbu predsednika Aleksandra Vučića, Zakon, odnosno Nacrt ne mnogo drugačiji od ovog sada, povučen je iz procedure zbog blizine izbora koji su bili zakazani za 3. april 2022. godine. Sada su, makar zvanično, razlozi povlačenja Nacrtu drugi, ali nedavne najave vanrednih izbora nakon ove analogije postaju realnije.

Javnosti branili neubedljivim argumentima da „onaj ko nije ni za šta kriv nema zbog čega da se plaši”, čime nisu doprineli konstruktivnoj raspravi o predlogu Zakona. I tako za svaki od spornih članova postoje dve strane novčića, a sve se u biti može svesti na nepoverenje stručne javnosti i zainteresovanih građana prema policiji i načinu na koji će biti tumačene široko postavljene odredbe.

Koliko (ne) verujemo ministru

Takođe, generalni utisak stručne javnosti govori da Zakon daje velika ovlašćenja ministru, a mala direktoru policije. Ministar bi imao ovlašćenja da zahteva izveštaje od policije i da daje policiji instrukcije za obavezno postupanje. Uz to, na obrazloženi

2 https://www.paragraf.rs/propisi/ustav_republike_srbije.html (pristupljeno 10. 2. 2023. godine)

predlog ministra, direktor policije može biti smenjen. Na stranu što Srbija, od kada je Vladimиру Rebiću istekao mandat krajem 2021. godine, nema direktora policije. Konkurs za novog direktora nije raspisan, a predlozi novog Zakona kojima je regulisan položaj direktora policije degradiraju njegovu ulogu i prednost daju resornom ministru. Zakonskim regulisanjem i kreiranjem „jakog” ministra, a „slabog” direktora otvara se prostor za politički upliv u policiju.

Na kraju, valja se podsetiti razloga zašto je pre godinu dana tadašnji ministar policije, Aleksandar Vulin doživeo svoj „lični

poraz”. Na molbu predsednika Aleksandra Vučića, Zakon, odnosno Nacrt ne mnogo drugačiji od ovog sada, povučen je iz procedure zbog blizine izbora koji su bili zakazani za 3. april 2022. godine. Sada su, makar zvanično, razlozi povlačenja Nacrta drugi, ali nedavne najave vanrednih izbora nakon ove analogije postaju realnije.

*Branislav Cvetković
Beogradska otvorena škola*

Ujedinjeno Kraljevstvo i Evropska unija, tri godine kasnije **SENKA NEKADAŠNJIH ODNOSA**

Stanovnici Ujedinjenog Kraljevstva i tamošnji mediji, nakon kovanice Bregzit (Brexit), imaju novu – Bregret, sastavljenu od složenice Bregzit (Brexit) i regret (engl. kajanje). Otkuda ovo kajanje?

Tri godine nakon što je Ujedinjeno Kraljevstvo (UK) napustilo EU, ispitivanja javnog menjanja ukazuju da bi većina građana UK, tačnije 57%, glasala za povratak u Evropsku uniju.

Podsećanja radi, 31. januara 2020. godine, UK je napravilo presedan i potez od istorijske važnosti za čitavu međunarodnu zajednicu. Proces Bregzita trajao je dugo, čak od 2016. Iako se činilo da su u tim zahtevnim i napornim pregovorima postignuti dogовори око nekih od najvažnijih pitanja u tom trenutku, istupanje UK iz EU je dočekano uz brigu za budućnost ekonomije, imigracije i generalno poziciju UK na međunarodnoj mapi.

Taj odlazak je imao značajan uticaj na politiku, ali je doveo do važnih promene u odnosu snaga. Vlada UK jeste dobila veću kontrolu nad svojim poslovima, međutim, porasle su tenzije između UK i EU, posebno u oblastima trgovine i imigracije. Osim toga, Bregzit je stvorio velike podele u zemlji. Polarizacija na one „za“ i „protiv“ i danas traje.

Šta poručuje poslednje, pomenuto istraživanje javnog mnjenja? Kako stanovnici UK žive poslednje tri godine? U kojoj meri su ispunjena obećanja data pre referendumu?

Trgovina, ekonomija i drugi problemi

Posledice Bregzita se najviše osećaju u oblasti trgovine između UK i EU i posledično imaju uticaj na celokupnu ekonomiju UK. Pre Bregzita, kretanje robe je bilo slobodno, bez različitih ograničenja, provera i carina, ali nakon završetka tranzisionog perioda 31. decembra 2020, uvedena su nova trgovinska pravila i tarife. Pred preduzeća su postavljeni različiti izazovi, naročito pred ona koja posluju u oblasti ribarstva i poljoprivrede. Na primer, uvođenje carina na izvoz povećalo je cenu izvoza

¹ https://www.lemonde.fr/en/opinion/article/2023/02/06/three-years-after-brexit-time-for-bregret_6014609_23.html

ribe, čineći britanske proizvode manje konkurentnim na tržištu EU. Pored toga, došlo je do promena ribolovnih kvota, čime je smanjena količina ribe koju britanski ribari mogu da ulove, što je negativno uticalo na profitabilnost mnogih preduzeća i otežalo im da se takmiče na tržištu. Slična je situacija u poljoprivredi, ali i svim onim industrijama koje se primarno oslanjaju na izvoz u EU.

Bregzit je potkopao međunarodno poverenje u britansku ekonomiju i podstakao dugoročno slabljenje britanske funte. Tokom prošle godine, ona je bila na rekordno niskom nivou (20% slabija u odnosu na dolar), što je pogodilo tržište rada i trgovinu u zemlji, ali i doprinelo rastu inflacije.

Još jedan od izazova nastalih nakon Bregzita tiče se otežavanja trgovine uvođenjem carinske i druge dokumentacije pri trgovini sa EU. Povećanje administrativnih troškova i duži rokovi isporuke predstavljaju dodatni problem.

Velika neizvesnost i nepredvidivost budućih ekonomskih i trgovinskih tokova, poskupljenje proizvodnje usled novih trgovinskih pravila i gubitak pristupa jedinstvenom tržištu EU rezultovali su nepoverenjem i učinili su UK nepovoljnijim okruženjem za investicije i za sektor finansijskih usluga. Tako se, od referendumu 2016. do danas, 44% najvećih kompanija u sektoru finansijskih usluga preselilo ili planira preseljenje iz UK u EU da bi zadržalo pristup finansijskom tržištu². Pandemija Covid-19 i negativne posledice koje je ona imala na globalnu ekonomiju zadala je dodatni udarac već nepovoljnoj ekonomskoj situaciji u UK.

² https://www.ey.com/en_uk/news/2022/03/ey-financial-services-brexit-tracker-movement-within-uk-financial-services-sector-stabilises-five-years-on-from-article-50-trigger#：“text=According%20to%20the%20latest%20data,the%20EU%20since%20the%20referendum

Izvor: pixabay

Bregzit je potkopao međunarodno poverenje u britansku ekonomiju i podstakao dugoročno slabljenje britanske funte. Tokom prošle godine, ona je bila na rekordno niskom nivou (20% slabija u odnosu na dolar³), što je pogodilo tržište rada i trgovinu u zemlji, ali i doprinelo rastu inflacije.

Strategija Britanije bila je da smanji broj niskokvalifikovanih migranata, što je dovelo do nedostatka radne snage, pa se 13,3% preduzeća se suočava s nedostatkom radnika, a najviše su pogodžene ugoštiteljstvo 35,5% i građevinarstvo 20,7%.

Što se tiče novih trgovinskih sporazuma, posle Bregzita, UK je dogovorila trgovinske sporazume sa Australijom, Novim Zelandom i Japanom, ali veliki, nekada obećani dogовори se nisu ostvarili. Takođe, sporazum o slobodnoj trgovini između SAD, čija administracija nagnje EU, i UK još uvek nije plodoran, a i izgledi da bude su sve manji. U međuvremenu, u toku su pregovori o slobodnoj trgovini sa Indijom, kao i prijava UK za pridruživanje jedanaestčlanom Transpacifičkom partnerstvu. Čini se da UK ne ide sjajno ni na međunarodnom planu.

Vlada UK je pokušala da ublaži uticaj Bregzita na ekonomiju sproveđenjem niza mera, poput ulaganja u infrastrukturu, podršku preduzećima i davanja poreskih olakšica. Međutim,

jasno je da će se uticaj Bregzita na ekonomiju zemlje osećati još mnogo godina i da će Vlada morati da preduzme sveobuhvatan pristup kako bi se sa svim tim suočila.

Pitanje imigracija – posledice loše procene

Jedna od glavnih tačaka oko kojih se vrtela pro-Bregzit kampanja, bilo je pitanje imigracije. Ono je predstavljeno kao veliki problem koji, u kontekstu slobodnog tržista, preti da potpuno otme kontrolu UK nad sopstvenim granicama. Pristalice Bregzita su se pozivale na pretrpanost i veliki pritisak na javne službe – zdravstvo, obrazovanje i stanovanje, ugroženu bezbednost, smanjene mogućnosti za zapošljavanje i smanjenje primanja... lako je to osporavala i eksperetska javnost, ovaj narativ je urođio plodom među polovinom stanovništva, i to primarno ruralnih oblasti.

UK je uvela novi imigracioni sistem 1. januara 2021. godine, kojim:

- je ukinuta sloboda kretanja između UK i EU. Sloboda kretanja je ključna korist članstva u EU i omogućava građanima EU da žive i rade u svim državama članicama EU bez ograničenja. Od Bregzita, građani EU moraju da ispunjavaju određene kriterijume da bi živeli i radili u UK (poput dobijanja vize);
- je uveden imigracioni sistem zasnovan na bodovima, koji omogućava da kvalifikovani radnici iz celog sveta mogu

³ <https://www.bbc.com/news/business-49179234>

- da se prijave da rade u UK na osnovu specifičnih kriterijuma – kompetencija, kvalifikacija, iskustva, plate itd.;
- su smanjena ograničenja za vizu prvog nivoa (*Tier 1 Visa*) koju mogu da dobiju visokokvalifikovani pojedinci – radnici sa izuzetnim talentima, investitori i preduzetnici;
 - su promjenjeni uslovi za dobijanje studentske vize. Novina se odnosi na zahtev da studenti dokažu sposobnost upotrebe engleskog jezika, ali i povećanje nivoa sponzorstva od strane obrazovnih institucija;
 - su pooštrena pravila kontrole imigracije – pojačane su mere kontrole migracija koje idu od unapređenje graničnih provera do upotrebe naprednih tehnologija za praćenje ilegalnih migracija.

Iako deluje da novi imigracioni sistem ima za cilj da privuče kvalitetan kadar u UK, a da smanji priliv manje kvalifikovane radne snage, čini se da britanska Vlada nije adekvatno procenila koliko će ovakva politika imati negativnih posledica.

Ni EU nije ostala hladnokrvna nakon izlaska UK, jedne od njenih najvećih i najuticajnijih članica. Ova situacija stvorila je vakuum moći unutar EU i postavila pitanja o njenoj budućnosti i održivosti tog sistema. Izlaskom UK iz EU napravljen je veliki ekonomski jaz, uzimajući u obzir da je UK bila jedna od najznačajnijih trgovinskih partnera.

Pre svega, britanska ekonomija je u velikoj meri zavisna od imigranata. Dok su mnogi ljudi s radnim vizama na visokoplaćenim, kvalifikovanim poslovima, gde su rizici od eksplorativacije generalno niži, imigracioni sistem posle Bregzita proširuje spektar kvalifikovanih poslova na poslove srednje kvalifikovanosti (kao što su kuvari, mesari i drugi kvalifikovani zanati) koji podrazumevaju niže plate. Takođe, proširuje broj radnih viza za niskoplaćene poslove u sezonskoj poljoprivredi, kako bi bili nadoknadeni nedostaci usled ukinute slobode kretanja. Međutim, strategija Britanije bila je da smanji broj niskokvalifikovanih migranata, što je dovelo do nedostatka radne snage, pa se 13,3% preduzeća se suočava s nedostatkom radnika, a najviše su pogodene oblasti ugostiteljstva 35,5% i građevinarstva 20,7%⁴.

Pitanja ljudskih prava migranata čine značajan aspekt antiimmigracione politike – od diskriminacije na osnovu rasne i etničke pripadnosti i porasta zločina iz mržnje⁵, do smanjenog kvaliteta života i ekonomskih mogućnosti i posledično ograničenog pristupa osnovnim uslugama.

Obostrano nezadovoljstvo i šta dalje

Budućnost Velike Britanije i EU je, tri godine nakon Bregzita, neizvesna. UK se suočava sa izazovom pregovaranja o novim trgovinskim sporazumima sa EU i ostatkom sveta, kao i sa unutrašnjim podelama i pozivima na nezavisnost u Škotskoj i Severnoj Irskoj, što pokazuje preteći potencijal.

S druge strane, ni EU nije ostala hladnokrvna nakon izlaska UK, jedne od njenih najvećih i najuticajnijih članica. Ova situacija stvorila je vakuum moći unutar EU i postavila pitanja o njenoj budućnosti i održivosti tog sistema. EU se sada suočava sa izazovom da osigura da se njene preostale članice drže zajedno i da se uticaj Bregzita svede na minimum. Izlaskom UK iz EU napravljen je veliki ekonomski jaz, uzimajući u obzir da je UK bila jedna od najznačajnijih trgovinskih partnera.

Na kraju, Bregzit nije bio događaj, već dugotrajan proces. Odnosi EU i UK su se decenijama preplitali i zaplitali, tako da su izgledi veliki da će i rasplitanje biti decenijsko. Iako brojke pokazuju da ni UK ni EU nisu zadovoljni ishodom razlaza, oba aktera imaju interesa da prevaziđu izazove i nađu način da rade zajedno. Pitanje je, međutim, da li će i kada biti u stanju to da učine, a činjenica jeste da će Bregzit još dugo nastaviti da oblikuje politički i ekonomski pejzaž Evrope.

Tamara Arsić
Beogradska otvorena škola

⁴ <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cdp-2023-0001/#:~:text=In%20November%202022%2C%2013.3%25%20of,of%20businesses%20reported%20a%20shortage> <https://www.economicsobservatory.com/did-the-vote-for-brexit-lead-to-a-rise-in-hate-crime>

⁵ <https://www.economicsobservatory.com/did-the-vote-for-brexit-lead-to-a-rise-in-hate-crime>

Euractiv, povratak otpisanog portala

KAKO PISATI O EVROPSKIM INTEGRACIJAMA

Možda je potrebno uz vest o izveštaju Komisije staviti prideve „skandalozno” ili „šokantno”, dodati „ne biste verovali šta su nam poručili iz Brisela”, kako bi se izveštavanje o pregovaračkom procesu napokon stavilo na listu prioriteta medija i približilo građanima i građankama.

Mediji stvaraju priče. Da bi one dospele do ljudi treba ih predstaviti jasnim i zanimljivim jezikom, koji će publici držati pažnju i preneti im željene poruke. Koliko će mediji u tome biti uspešni ne zavisi samo od novinarskog umeća i veštine u igri rečima, već i od teme kojom se bave. Neretko, ni bogato novinarsko iskustvo, ni sva urednička kreativnost, ne mogu izaći na kraj s temom koja je izmrcvarena i bajata. Tada počinju da se dovijaju na različite načine da bi dodali boje izbledelom, začinili nezanimljivo i podstakli ljude da pročitaju napisano. Zašto to rade? Zato što postoje teme koje su publici nedovoljno interesantne, a predstavljaju pitanja od javnog interesa i stoga je obaveza medija da se njima bave.

Bruto, neto i zabava

Nije nepoznanica u kakvom okruženju rade mediji u Srbiji. Politički pritisci, ucene, finansijska nesigurnost i ugrožavanje lične bezbednosti novinara i novinarki, samo su neki u nizu faktora koji na to okruženje utiču. Da bi medij dugoročno bio održiv i nezavisan u svom radu, neophodno je da postoji publika koja će pratiti i koristiti sadržaj koji on kreira. A sadržaja bar danas ne manjka, međutim, nedostaje nešto drugo – kvalitet. Često možemo da čujemo da je neka emisija imala najveći share, da je objava na društvenoj mreži prikupila nekoliko hiljada lajkova ili komentara, ali šta to u praksi znači? To znači da će mediji nastaviti da crpe one izvore i bave se onim temama koje će im doneti pažnju publike odnosno, tačnije rečeno, koje će im omogućiti veću zaradu.

Pitanje je koliko će ljudi u Srbiji kliknuti na vest o Zelenom evropskom dogовору, a koliko na vest o najsvežijem razvodu poznatog pop pevača. I to je u redu. Interesovanja su različita, kao i publike kojima se mediji obraćaju. S druge strane, važno je ponuditi i ono što je deo mejnstrima, jer to je ono što publika želi. Pravi izazov nastaje onda kada nešto

što nije u žizi interesovanja treba učini temom za klik, lajk i deljenje.

Novo odelo, nov i sadržaj

Tema evropskih integracija u srpskim medijima je istrošena. Iz Brisela kritike, u Beogradu izgovori. Jedan korak napred, tri nazad, ka evropskoj porodici. Kako se o tome izveštava? Najčešće se mediji koriste floskulama. Ipak, postoje i oni čije je izveštavanje o integracijskom procesu na zavidnom nivou, ali čini se da je publika koja to prati malobrojna. Zamor koji je prekrio pregovarački proces prelio se i na medije. Oni koji svakodnevno prate dešavanja, ne samo u okvirima pregovaračkog procesa Srbije već i na nivou Zapadnog Balkana i Evropske unije, znaju koliko je teško naći pouzdane i pravo-

Zamor koji je prekrio pregovarački proces prelio se i na medije. Oni koji svakodnevno prate dešavanja, ne samo u okvirima pregovaračkog procesa Srbije već i na nivou Zapadnog Balkana i Evropske unije, znaju koliko je teško naći pouzdane i pravovremene informacije.

vremene informacije. Stoga je deo javnosti bio zぶnjen kada je portal Euractiv.rs, koji je svakodnevno pratilo i delio vesti u vezi sa Evropskom unijom, nestao. Dok je publika čekala da se portal vrati ili bar da dobije objašnjenje šta se zbilje, Euractiv je prolazio kroz znatne promene. Sredinom januara, portal je ponovo među nama, međutim u nešto drugaćijem rahu nego što smo navikli. Na novoj adresi www.euractiv.mondo.rs – nov sadržaj, nov logo, ali i stil i način pisanja. Takođe, očigledno je da je promenjena i uređivačka politika.

Izvor: pixabay

Foto, video, Evropska komisija

Lako je uočiti da su vesti pisane znatno drugačijim stilom nego ranije. Godinama je Euractiv uspevao da zadrži odabrani deo publike svojim ozbiljnim i odmerenim pristupom, bez pompeznih naslova. Međutim, nakon povratka, pozicionirao se drugačije.

Godinama je Euractiv uspevao da zadrži odabrani deo publike svojim ozbiljnim i odmerenim pristupom, bez pompeznih naslova. Međutim, nakon povratka, pozicionirao se drugačije. Taj novi način izveštavanja teško da je prijemčiv za istančano oko onih koji su navikli na nešto sofisticiranije tekstove i naslove koji nisu pisani isključivo velikim slovima.

Taj novi način izveštavanja teško da je prijemčiv za istančano oko onih koji su navikli na nešto sofisticiranje tekstove i naslove koji nisu pisani isključivo velikim slovima. Toliko je puta rečeno da se proces integracija mora približiti „običnim građanima i građankama”, učiniti jasnim, bliskim i prijemčivim kako bi se ukazalo na sve prednosti koje nosi sa sobom. U čemu je onda problem?

Ukratko, u tome što Euractiv više nije ono na šta smo navikli. Naslovi poput „[Procurila nova pravila Parlamenta zbog Katargejta](#)” ili „[Skandal sa prisluškivanjem trese Grčku](#)” podsećaju na neku drugačiju vrstu informative koju karakteriše osrednji ili često niski kvalitet sadržaja, što nam do pre nekoliko meseci nije bila asocijacija na jedan od najrelevantnijih portala u vezi sa evropskim integracijama u Srbiji. S druge strane, dosad nijedan od portala koji se bave ovom temom nije pristupio izveštavanju na način na koji je to učinio Euractiv. Možda je potrebno uz vest o izveštaju Komisije staviti prideve „skandalozno” ili „šokantno”, dodati „ne biste verovali šta su nam poručili iz Brisela”, kako bi se izveštavanje o pregovaračkom procesu napokon stavilo na listu prioriteta medija i približilo građanima i građankama. Samo je pitanje: koliko će u toj borbi za lajk više stradati kvalitet sadržaja? A onda se ponovo, ukrug, vraćamo na druge probleme koji takođe imaju veze sa evropskim integracijama – šta se zbiva s javnim interesom, kredibilnošću medija i dobro informisanim građanima.

Miljana Jovanović
Beogradska otvorena škola

O položaju mladih u Srbiji

NOVA STRATEGIJA ZA STARE PROBLEME

Umrežavanjem državnih institucija i lokalnih partnera potrebno je stvoriti veće šanse za ne-formalno obrazovanje i dodatno radno iskustvo. Veću pažnju bi trebalo posvetiti prostornim kapacitetima za sprovođenje omladinskih politika, budući da je na republičkom nivou primetna nejednaka aktivnost i delotvornost Kancelarije za mlade.

Ukoliko svet zaista ostaje na mladima, onda je prirodno zapisati se: kakav je položaj mladih u našoj zemlji i koja su njihova prava? Ko odlučuje o njihovoј судбини? Kakva perspektiva im je ponuđena?

Podstaknuto time, Ministarstvo omladine i sporta iniciralo je reviziju Nacionalne strategije za mlade za period 2015–2025. Ovaj dokument će doneti značajne novine koje se odnose na lokalne omladinske politike i mogućnosti finansiranja mnogo-brojnih, preko potrebnih, omladinskih projekata. Posebno je važna činjenica da je u izradi Strategije učestvovao veliki broj mladih predstavnika. Takođe, Ministarstvo omladine i sporta je kroz rezultate različitih istraživanja i konsultovanje s brojnim udruženjima mladih, te analizom prikupljenih podataka i zaključaka iz već postojeće Strategije, prepoznalo potrebu da se ona unapredi. Cilj nove Nacionalne strategije za mlade jeste da adekvatnije i dinamičnije primenjuje načela u domenu javnih politika, čime bi se pospešio razvoj i poboljšao položaj omladinskih grupacija.

Sadržaj i zaključci

U dokumentu su najpre navedeni relevantni zakoni javnih politika u Srbiji, nacionalne strategije, kao i važni međunarodni akti značajni za mlade. Zatim je dat detaljan pregled i opis aktuelnog stanja u oblasti omladinske politike. Na osnovu toga mogu se izvesti zaključci u sferi migracija, demografske strukture, aktivnog delovanja mladih u društvu, obrazovanja, zapošljavanja, javnog zdravlja i bezbednosti i održivog razvoja. Neki od ovih podataka su veoma zabrinjavajući, naročito kada je reč o odlivu mozgova.

Jedan od prioriteta nove Nacionalne strategije za mlade leži u poštovanju ljudskih i manjinskih prava, principa ravnopravnosti,

društvenom osnaživanju mladih, kao i pružanju jednakih šansi za sve. Na ovaj način Strategija teži uspostavljanju osnovnih kontura socijalne jednakosti, što je možda i krucijalno za vek u kome živimo. Negovanjem društvene odgovornosti i solidarnosti, mladi mogu postati nosioci promena u svojim sredinama. Važno je da su dobro informisani, kao i da su mogućnosti za njihovo aktivno učešće transparentni.

Uzimajući u obzir značaj i perspektive evrointegracije Srbije, prisustvo mladih u međunarodnim projektima svakako ima nemerljivu vrednost. Ko bi bio bolji predstavnik jedne zemlje, ako ne mladi sa svojim potencijalima, znanjima i veština? Bitno je podržati talentovane mlade ljudi, pružajući im konkretne prilike i mogućnosti.

Međutim, pred nama se stalno postavlja pitanje resursa, ali i zainteresovanosti države da uključi mlade u procese kreiranja i donošenja vitalnih odluka. Uz doslednu i svrshishodnu primenu, ovakva dokumenta mogu biti ohrabrujuća i motivišuća, što ističu i zvanični predstavnici državnih institucija, kao i vodećih omladinskih organizacija. S druge strane, upitno je na koji način će odvajanje resora omladine od sporta i pripajanje sektoru turizma imati pozitivne efekte na sprovođenje kako ove strategije, tako i budućih inicijativa za poboljšanje položaja mladih.

Važnost aktivizma i podrške

Fokus nove Strategije je stavљен na oblast omladinskog rada, odnosno konkretne mere koje bi doprinele njegovom boljem prepoznavanju, vrednovanju i standardizaciji, ali i na kontinuirani profesionalni razvoj mladih. Umrežavanjem državnih

Izvor: pixabay

institucija i lokalnih partnera potrebno je stvoriti veće šanse za neformalno obrazovanje i dodatno radno iskustvo. Veću pažnju bi trebalo posvetiti prostornim kapacitetima za sprovođenje omladinskih politika, budući da je na republičkom nivou primetna nejednaka aktivnost i delotvornost Kancelarije za mlade. Osavremenjivanjem omladinskih prostora u vidu naprednijih tehnoloških resursa zasigurno bi obezbedilo veću učinkovitost. Kako bi mladi postali ravnopravni učesnici socijalnog života,

Omladinsko preduzetništvo prepoznato je kao nedovoljno razvijen segment nacionalne ekonomske slike, te bi od velike pomoći bilo njegovo pospešivanje i subvencionisanje.

Strategija predviđa podsticaje u domenima volontiranja i omladinskog aktivizma, čime se dodatno ohrabruje širi krug mlađe populacije da učestvuje u organizaciji i realizaciji najrazličitijih sadržaja koji se tiču njihovih interesnih sfera. Aktivizam je bitna komponenta na putu ka boljem i humanijem društvu, a uloga mladih predstavlja nezaobilazni faktor. Učešće mladih u formiranju atmosfere društvenog dijaloga i demokratskih postulata kreira se upravo na ovaj način. Kada je reč o međunarodnoj saradnji, razmenama i praksama, potrebno je mnogo veće angažovanje nadležnih institucija od dosadašnjeg angažovanja, i to kroz informativnu i materijalnu podršku zainteresovanim mladim ljudima. Uzimajući u obzir značaj i perspektive evrointegracija Srbije, prisustvo mladih u međunarodnim projektima svakako ima nemerljivu vrednost. Ko bi bio bolji predstavnik

jedne zemlje, ako ne mladi sa svojim potencijalima, znanjima i veštinama? Bitno je podržati talentovane mlade ljudi, pružajući im konkretne prilike i mogućnosti.

Ekonomsko osamostaljivanje mladih u Srbiji oduvek je predstavljalo izazov. Cilj nove strategije bi bio osnaživanje profesionalnih i socijalnih kompetencija mladih, što bi ubrzalo dostizanje njihove materijalne nezavisnosti. Naravno, omladinsko preduzetništvo prepoznato je kao nedovoljno razvijen segment nacionalne ekonomske slike, te bi od velike pomoći bilo njegovo pospešivanje i subvencionisanje. Doba tehnološke revolucije zahteva i povećanje digitalne pismenosti kod mladih, stoga je i ova tačka izdvojena kao jedno od polazišta budućih mera.

I pored svega navedenog, Strategija je obratila pažnju na psihofizičko zdravlje omladine, na šta je sigurno uticala i doskora aktuelna pandemija Covid-19.

Revidirana Nacionalna strategija uvažila je i slušala upravo one na koje se odnosi. Mladi ljudi se osamostaljuju, ohrabruju i osvešćuju neophodnost postojanja dokumenta čija će realizacija pomoći da oni unaprede svoje kompetencije.

Nevena Branković
studentkinja Filološkog fakulteta
Univerziteta u Beogradu

BOŠ
BEOGRADSKA
OTVORENA
ŠKOLA

CIVILNO DRUŠTVO ZA
UNAPREĐENJE PRISTUPANJA
SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

Švedska
Sverige

Beogradска отворена школа

Bulevar oslobođenja 177
11000 Beograd, Srbija

T: +381 60 3061 342

E: eupregovori@bos.rs

W: eupregovori.bos.rs i www.bos.rs

S: facebook.com/bos.rs

PROGOVORI O PREGOVORIMA

Beogradска отворена школа

Stalo nam je do vašeg mišljenja –
ukoliko imate komentar, kritiku ili sugestiju
kako da poboljšamo Bilten, javite nam
se na mejl eupregovori@bos.rs.

Ukoliko ne želite da nastavimo da vam šaljemo Bilten,
o tome nas možete obavestiti na isti mejl.

Molimo vas da imate razumevanja ukoliko vam
nakon odjave stigne naredni broj Biltena –
sistemu treba vremena da prepozna
izmene u broju pretplatnika.